

Eksperta atzinums

par izmaiņām Liepājas Universitātes studiju virziena "Mākslas" (akreditēts līdz 2019. gada 25. jūnijam) profesionālā augstākās izglītības bakalaura studiju programmā "Dizains" (kods 42214).

2016. gada 22. jūlijā notika eksperta vizīte Liepājas Universitātē (turpmāk - LiepU), veicot izmaiņu novērtēšanu studiju virziena "Mākslas" (akreditēts līdz 2019. gada 25. jūnijam) profesionālā augstākās izglītības bakalaura studiju programmā "Dizains" (kods 42214).

Pirms vizītes eksperts iepazinās ar Liepājas Universitātes AIC Studiju akreditācijas komisijai iesūtītajiem dokumentiem, tai skaitā, iesniegumu, kurā izklāstīta septiņu izmaiņu nepieciešamība studiju programmas turpmākai īstenošanai, ko ilustrēja deviņi pievienotie pielikumi.

Izvērtējot dokumentāciju, visas minētās programmas izmaiņas atbilst 2014. gada 26. augusta Ministru kabineta noteikumiem Nr. 512 "Noteikumi par otrā liemeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu" (turpmāk – MK noteikumi). Līdz ar to dokumentāli nav šķēršļu izmaiņu ieviešanai, lai nodrošinātu studiju programmas ilgtspēju un tālāku kvalitatīvāku studiju procesa īstenošanu LiepU.

Vizītes gaita

Ekspertam ierodoties LiepU, tika organizēta tikšanās ar Universitātes vadību, tajā skaitā rektori D.Markus, mācību prorektori M.Zeltiņu, galveno speciālisti izglītības kvalitātes jautājumos I.Neimani, kā arī Humanitāro un mākslas zinātņu fakultātes dekāni Z.Gūtmani. Tikšanas ietvaros tika izklāstīta izmaiņu nepieciešamība kopējās LiepU attīstības stratēģijas kontekstā, kā arī ņemot vērā speciālistu pieprasījumu darba tirgū un programmas loģiskas pilnveides aspektus. Diskusijas laikā tika iezīmēts kopējais LiepU turpmākās darbības modelis, kurā nozīmīga vieta ierādīta arī mākslas studiju virziena saglabāšanai, tādējādi nodrošinot reģiona pieprasījumu pēc konkurētspējīgiem dizaina speciālistiem, kuri iekļausies reģiona darba tirgū un veicinās kultūras, dizaina, mākslas produktu un pakalpojumu pieaugumu.

Vizītes turpinājumā studiju programmas "Dizains" direktore Inta Klāsone detalizēti izklāstīja programmas struktūru, parādot shematisku salīdzinājumu starp esošo studiju programmas shēmu un plānoto pēc izmaiņām. Viena no galvenajām izmaiņām ir līdz šim īstenoto un akreditēto studiju programmu "Dizains" un "Fotomāksla" apvienošana vienā studiju programmā "Dizains", tādējādi nodrošinot tās absolventiem iespēju piešķirt vienu no četrām kvalifikācijām.

Tikšanās ar docētājiem noritēja nepiespiesti un atvērti, diskutējot par esošo situāciju, raksturojot sadarbību ar studējošajiem un programmas vadību, kā arī raksturojot pozitīvo Universitātes attieksmi, atbalstot docētāju zinātnisko darbību un mākslinieciski radošo darbību. Katrs no docētājiem samērā detalizēti iepazīstināja ar sevi, raksturojot kādi studiju kursi tiek docēti, kādi ir studējošo sasniedzamie rezultāti, kādi ir studiju kursa vērtēšanas kritēriji, vēlāk tika parādīti studējošo portfolio materiāli, raksturojot studiju satura pēctecību un saturu kopumā. Kā ierasts arī šajā tikšanās reizē docētāji norāda uz nepietiekamo kontaktstundu skaita proporciju 1 KP, bet tā ir kopējā izglītības sistēmas aina, ko nevar izmainīt kopumā ne programmas vadība, ne Universitāte. Uzteicama ir docētāju aktīva mākslinieciski radošā darbība grupu un personālistādēs, tāpat rīkojot personālistādes, iesaistoties starptautisku mākslas projektu – plenēru / simpoziju darbā. Tāpat novērtējama ir zinātniskā

darbība, docētājiem piedaloties konferencēs un organizējot savas konferences un seminārus. Būtisks ir darbs, kas novērojams sadarbībā ar studējošiem, ka papildus studiju uzdevumiem, studenti aktīvi tiek motivēti mākslinieciski radošai darbībai, regulāri veidojot izstādes LiepU, Liepājā, reģionā un Valstī kopumā. LiepU ir aktīvi pārstāvēta arī Dizaina informācijas centra rīkotajās izstādēs Rīgā, kā arī vairāki studenti atšķirīgos dizaina un fotogrāfijas konkursos ir ieguvuši godalgotas vietas un atzinības. Docētāji uzskata, ka tikai loģiski ir apvienot divas studiju programmas zem viena A bloka, tādējādi nodrošinot pietiekamu studējošo skaitu programmā kopumā un nesadrumstalojot studiju piedāvājumu studiju virzienā "Mākslas". Docētāju kvalifikācija un nepārtraukta profesionālā pilnveidošanās apliecina kvalitatīvas studiju programmas īstenošanas gaitu. Lielākai daļai no docētājiem ir ilgu gadu pedagoģiskā darba pieredze, kas pirmajā mirklī liek šaubīties, bet sarunā atklājas, ka katram ir laikmetīgs skats un atbilstošu metožu pielietojums, kā arī redzējums kvalitatīva un neiesīkstējuša satura nodošanai studējošajiem.

Vizītes laikā ekspertam bija iespēja iepazīties ar programmas materiāli tehnisko bāzi, kas pilnībā atbilst dizaina speciālistu sagatavošanai. LiepU ir izveidota jauna stikla mākslas darbnīca ar modernu stikla kausēšanas krāsni, kas ir vienīgā reģionā, kā arī laba bāze ir izveidota keramikā. Profesionāla pieeja izmantota, sagatavojot foto darbnīcu, kas aprīkota ar ekrāniem, atbilstošām gaismām un foto tehniku. Eksperts speciālistu sagatavošanā ieteica praktiskajosursos noteikti veltīt uzmanību mākslas darba reproducēšanas prasmi veidošanai, lai speciālists studijas beidzot, spētu veikt šo nebūt ne vienkāršo fotografēšanas darbu – reproducējot kā divdimensiju kompozīcijas, - gleznas, grafikas, tā trīs dimensiju formas – keramikas, stikla, koka u.c. materiālu dizaina / mākslas priekšmetus/ objektus.

Secinājumi

Izvērtējot LiepU lūgumu, iesniegtos dokumentus un klātienē izdiskutējot neskaidros jautājumus ar universitātes pārstāvjiem, eksperts rekomendē veikt izmaiņas atbilstoši universitātes lūgumam, kas ietver studiju programmu apvienošanu un turpmāku īstenošanu ar vienotu A daļas studiju bloku, kvalifikācijas iegūšanu nodrošinot ar specializāciju B un C daļas studijuursos. Dizaina studiju programmas A daļas kursi pēc eksperta domām pilnībā atbilst jauniegūstamās kvalifikācijas iegūšanai un tie būtiski neatšķiras no agrākās studiju programmas "Fotomāksla" A daļas studiju kursiem. B daļas studiju kursu pēctecība ir atbilstoša pilnībā, un pārliecina par kvalitatīva speciālista sagatavošanu.

Labskanībai un atbilstoši studiju saturam, eksperts ierosina šobrīd piešķiramās mākslas fotogrāfa kvalifikācijas vietā piešķirt kvalifikāciju fotogrāfs, kas tik ļoti neizceļ tikai vienu fotogrāfijas kā mākslas fotogrāfijas virzienu. Turklāt jau studiju programmā "Fotomāksla" tiek docēts daudz vispārīgāks studiju kursu klāsts, kas studentiem nodrošina iespēju iegūt plašākas teorētiskās un praktiskās zināšanas, prasmes un attieksmes. Turklāt šāds kvalifikācijas plašāks definējums parādītu fotogrāfiju arī kā dizaina sastāvdaļu, tādējādi labāk pamatojot tās iekļaušanos studiju programmā "Dizains".

Ekspertam nav iebildumu pret LiepU lūgumu veikt izmaiņas studiju programmas "Dizains" A un B daļu studijuursos, kas atbilst MK noteikumiem un saturiski neveido riskus studiju programmas satura nodrošinājumam (LiepU iesnieguma 2. un 3.pielikums). Pēc eksperta domām, studiju programmas "Dizains" studiju kursi izkārtoti atbilstoši profesijas standartam, nav pārkāpts vai neievērots profesijas standartā "Mākslas fotogrāfs" noteiktais, līdz ar to Studiju programma "Dizains" sagatavos profesijas standartam atbilstošus dizaina jomas fotogrāfijas speciālistus.

Eksperts neiebilst studiju programmas ietvaros īstenojamās prakses apjoma samazinājumam, kas atbilst MK noteikumiem, un veikts, atbilstoši programmas izvērtējumam, kā arī balstoties uz studējošo aptaujas rezultātiem. Tikšanās ar darba devējiem diskusijā gan darba devēji uzskatīja, ka iepriekšējais prakses apjoms bija optimāls, lai students iekļautos uzņēmuma darbībā ne tikai kā pētnieks un novērotājs, bet arī kā līdzvērtīgs uzņēmuma darbinieks.

Darba devēji augsti novērtēja studējošo teorētisko zināšanu un praktisko prasmju kvalitāti, uzskaitot virkni programmas absolventu, kas veiksmīgi iekļāvušies reģiona darba tirgū un nodrošina augošo pieprasījumu pēc dizaina speciālistu pakalpojumiem.

LiepU lūdz pabeigt 3. studiju gada studējošiem studiju programmu pēc akreditētās studiju programmas "Fotomāksla" studiju plāna, kas ir tikai loģiski, un eksperts tajā neredz šķēršļus. Tāpat eksperts neiebilst Liepu lūgumam nodrošināt 1.un 2.studiju gada studējošiem iespēju studēt pēc pārejas plāna (LiepU iesnieguma 9.pielikums).

Ekspertam bija iespēja iepazīties ar programmas materiāli tehnisko bāzi, kas pārliecina par LiepU spēju īstenot kvalitatīvu studiju procesu, turklāt atšķirīgu no citām Latvijā īstenotām dizaina studiju programmām, īpaši jāizceļ produktu dizaina kvalifikācijas bloku, kur studējošie darbojas ar stiklu.

Par programmas izmaiņu nepieciešamību pārliecināja arī eksperta tikšanās ar studiju programmas īstenošanā iesaistītajiem docētājiem.

Atbilstoši studiju programmas īstenošanai reģionā, programmas direktore un LiepU vadība nelolo grandiozas cerības uz lielu studējošo konkursu uz studiju vietām (vidēji 15-20 studējošie vienā studiju gadā). Vidēji tiek plānots papildīt LiepU plānotās Valsts budžeta studiju vietas, kas atbilstoši iepriekšējai akreditācijai programmai ir pieejamas.

Studiju programmas ilgtspēju pierāda programmas vadības sekošana tirgus pieprasījumam un studējošo interesei par studēšanu LiepU. Studiju programmas neapvienošanas gadījumā, iespējams tiktu pazaudēta studiju programma "Fotomāksla" tās nepietiekamā studējošo dēļ. Turpinot vēsturiski senas foto mākslas tradīcijas tikai loģisks ir LiepU lēmums programmu saglabāt, īstenojot to kā studiju programmas "Dizains" atzaru, nevis kā līdzšinējo patstāvīgo studiju programmu.

Rekomendācijas: studiju programmas apguves rezultātā piešķirt kvalifikāciju fotogrāfs, nevis mākslas fotogrāfs.

Priekšlikums: atļaut veikt LiepU pieprasītās izmaiņas. LiepU pieprasītās izmaiņas ir pamatotas un atbalstāmas.

Eksperts Dr. paed., Mg. art. Māris Čačka